

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาคุณสมบัติทางกายภาพและเคมีบางประการของดิน ในพื้นที่ป่าชายเลนธรรมชาติ ดินบริเวณพื้นที่ไม้เค็มของป่าชายเลนและพื้นที่ป่าชายเลนที่ผ่านการทำเหมืองแร่ดิบบุก ในท้องที่จังหวัดพังงา สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1 ตะกอนดินในคลองเกาะป็นทียี่

ลักษณะของตะกอนดิน เป็นดินร่วนเหนียวปนทราย โดยมีปริมาณอนุภาคทราย (ร้อยละ 56) มากกว่าอนุภาคทรายแป้ง (ร้อยละ 18) และอนุภาคดินเหนียว (ร้อยละ 26) ปฏิกริยาของตะกอนดิน มีสภาพดินเป็นกรดเล็กน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 6.74 ค่าความสามารถเป็นตัวนำไฟฟ้าหรือค่าความเค็มของดิน มีค่าโดยเฉลี่ย 6.74 มิลลิโหมต่อเซนติเมตร ที่ 25 องศาเซลเซียส ในบริเวณต้นคลองมีค่าความเค็มในดินน้อยเพราะได้รับอิทธิพลจากน้ำจืดจากแผ่นดินมากกว่า ส่วนบริเวณปากคลอง (ใกล้ทะเล) มีค่าความเค็มในดินสูงเพราะได้รับอิทธิพลการขึ้นลงของน้ำทะเลบ่อยครั้งและระยะเวลาที่นาน

ค่าความหนาแน่นรวมของตะกอนดิน มีค่าโดยเฉลี่ย 1.18 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ปริมาณอินทรีย์วัตถุ มีค่าโดยเฉลี่ย 3.03 เปอร์เซ็นต์ บริเวณที่ถัดจากต้นคลองลงมาซึ่งได้รับอิทธิพลจากตะกอนเหมืองแร่ ทำให้มีการสลายตัวของอินทรีย์วัตถุน้อย จึงทำให้มีปริมาณอินทรีย์วัตถุน้อยมาก ในบริเวณที่ไม่ถูกรบกวนจากตะกอนเหมืองแร่ก็คือบริเวณต้นคลองและปากคลองจะมีการสะสมอินทรีย์วัตถุในตะกอนดินที่ต่ำกว่า

ปริมาณไนโตรเจนของตะกอนดิน ในรูปของไนโตรเจน ในเตรทและแอมโมเนีย ซึ่ง

สิ่งมีชีวิตสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ มีมากในบริเวณต้นคลองและบริเวณกลางคลอง ส่วนบริเวณปากคลอง ซึ่งเป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลจากคลื่นลมและการขึ้นลงของน้ำทะเลที่แปรปรวนมากกว่าตอนในคลอง ทำให้ปริมาณของไนโตรเจนซึ่งจะมีการสลายตัวไปกับน้ำได้ง่ายมีปริมาณที่ลดลง

ปริมาณฟอสฟอรัสของตะกอนดิน จะพบอยู่ในรูปของอินทรีย์ฟอสฟอรัส (ฟอสเฟต) มากกว่าในรูปของอนินทรีย์ฟอสฟอรัส และมีปริมาณที่มากตลอดลำคลอง

ปริมาณโปตัสเซียม ปริมาณโซเดียม ปริมาณแคลเซียม ปริมาณแมกนีเซียมและค่าความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก จะมีปริมาณมากบริเวณปากคลอง เนื่องจากบริเวณปากคลอง ได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลมากกว่าบริเวณอื่นๆ ส่วนประกอบของน้ำทะเลจะมีประจุของธาตุเหล่านี้ เป็นองค์ประกอบ และยังมีลักษณะของตะกอนเป็นดินเนื้อละเอียด ซึ่งประจุของธาตุเหล่านี้จะถูกดูดซับพร้อมกันนี้ยังมีการแลกเปลี่ยนประจุที่ผิวของเนื้อตะกอน จึงทำให้มีปริมาณของธาตุเหล่านี้สูงมาก

5.2 ดินป่าชายเลนธรรมชาติ

ดินป่าชายเลนตามเส้นแนวทั้ง 3 เส้นแนว สรุปได้ดังนี้

5.2.1 เส้นแนวที่ 1 บริเวณดินป่าชายเลนที่อยู่ใกล้กับบ้านท่าวังหม้อแกง (ตอนต้นคลอง) สรุปได้ว่ามีปริมาณอนุภาคทราย 23 เปอร์เซ็นต์ อนุภาคทรายแป้ง 34 เปอร์เซ็นต์ อนุภาคดินเหนียว 43 เปอร์เซ็นต์ มีลักษณะเนื้อดินเป็นดินเหนียวร่วน ปฏิกริยาของดินมีค่า 6.72 สภาพของดินมีความเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความสามารถเป็นตัวนำไฟฟ้า 2.40 มิลลิโหม์ต่อเซนติเมตร ที่ 25 องศาเซลเซียส ค่าความหนาแน่นรวมของดิน 0.97 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ปริมาณอินทรีย์วัตถุ 4.65 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณไนโตรเจนในรูปของไนโตรก-ไนโตรเจน 0.08 ppm ในรูปไนเตรท-ไนโตรเจน 1.16 ppm ในรูปแอมโมเนีย-ไนโตรเจน 15.31 ppm และปริมาณอินทรีย์ไนโตรเจน 152.46 ppm ปริมาณฟอสฟอรัสในรูปของอินทรีย์ฟอสฟอรัส (ฟอสเฟต) 6.26 ppm และปริมาณอินทรีย์ฟอสฟอรัส 3.24 ppm ปริมาณโปตัสเซียม 435.00 ppm ปริมาณโซเดียม 4,125.00 ppm ปริมาณแคลเซียม 510.40

ppm ปริมาณแมกนีเซียม 2,090.20 ppm ค่าความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก 10.60 meq/ดิน 100 กรัม

2.2 เส้นแนวที่ 2 บริเวณดินป่าชายเลนที่อยู่ตอนกลางของคลองเกาะปันหยี่ ซึ่งได้รับการบกรวจากตะกอนเหมืองแร่ สรุปได้ว่ามีปริมาณอนุภาคทราย 7 เปอร์เซ็นต์ อนุภาคทรายแป้ง 44 เปอร์เซ็นต์ อนุภาคดินเหนียว 49 เปอร์เซ็นต์ มีลักษณะเนื้อดินเป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง ปฏิกริยาของดินมีค่า 5.99 สภาพของดินมีความเป็นกรดปานกลาง ค่าความสามารถเป็นตัวนำไฟฟ้า 6.18 มิลลิโหม์ต่อเซนติเมตรที่ 25 องศาเซลเซียส ค่าความหนาแน่นรวมของดิน 0.95 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ปริมาณอินทรีย์วัตถุ 5.28 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณไนโตรเจนในรูปของไนโตรท-ไนโตรเจน 0.07 ppm ในรูปไนเตรท-ไนโตรเจน 0.94 ppm ในรูปแอมโมเนีย-ไนโตรเจน 8.36 ppm และปริมาณอินทรีย์ไนโตรเจน 108.87 ppm ปริมาณฟอสฟอรัสในรูปอินทรีย์ฟอสฟอรัส (ฟอสเฟต) 5.33 ppm และปริมาณอินทรีย์ฟอสฟอรัส 2.11 ppm ปริมาณโปตัสเซียม 447.80 ppm ปริมาณโซเดียม 10,890.00 ppm ปริมาณแคลเซียม 570.30 ppm ปริมาณแมกนีเซียม 2,125.70 ppm ค่าความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก 10.71 meq/ดิน 100 กรัม

2.3 เส้นแนวที่ 3 บริเวณดินป่าชายเลนที่อยู่ใกล้ปากคลองเกาะปันหยี่ สรุปได้ว่ามีปริมาณอนุภาคทราย 45 เปอร์เซ็นต์ อนุภาคทรายแป้ง 22 เปอร์เซ็นต์ อนุภาคดินเหนียว 33 เปอร์เซ็นต์ มีลักษณะเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ปฏิกริยาของดินมีค่า 6.70 สภาพของดินมีความเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความสามารถเป็นตัวนำไฟฟ้า 6.71 มิลลิโหม์ต่อเซนติเมตรที่ 25 องศาเซลเซียส ค่าความหนาแน่นรวมของดิน 0.94 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ปริมาณอินทรีย์วัตถุ 9.30 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณไนโตรเจนในรูปของไนโตรท-ไนโตรเจน 0.12 ppm ในรูปไนเตรท-ไนโตรเจน 1.19 ppm ในรูปแอมโมเนีย-ไนโตรเจน 24.40 ppm และปริมาณอินทรีย์ไนโตรเจน 140.92 ppm ปริมาณฟอสฟอรัสในรูปอินทรีย์ฟอสฟอรัส (ฟอสเฟต) 12.95 ppm และปริมาณอินทรีย์ฟอสฟอรัส 8.48 ppm ปริมาณโปตัสเซียม 913.74 ppm ปริมาณโซเดียม 10,523.48 ppm ปริมาณแคลเซียม 1,456.13 ppm ปริมาณแมกนีเซียม 3,750.57 ppm ค่าความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก 24.15 meq/ดิน 100 กรัม

เมื่อทดสอบทางสถิติ โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างเส้นแนวตั้ง 3 บริเวณ สรุปได้ว่าบริเวณปากคลอง ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการขึ้นลงของน้ำทะเลที่บ่อยครั้ง และระยะเวลาที่นานจึงมีปริมาณของธาตุอาหารต่างๆ ค่อนข้างสูงกว่าบริเวณต้นคลองและบริเวณกลางคลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 บริเวณกลางคลองถูกรบกวนจากตะกอนเหมืองแร่ จึงทำให้สภาพของดินมีความเป็นกรดมากกว่าบริเวณอื่น และมีปริมาณอนุภาคทรายแป้งที่มากกว่าบริเวณอื่นๆ ด้วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับค่าความหนาแน่นรวมของดิน และปริมาณไนเตรท-ไนโตรเจน มีค่าใกล้เคียงกันทั้ง 3 บริเวณ จึงไม่มีค่าความแตกต่างกันทางสถิติ

5.3 ดินป่าชายเลนที่ผ่านการทำเหมืองแร่ดิบบุก

จากผลการศึกษาคุณสมบัติทางกายภาพและเคมีในดินป่าชายเลนที่ผ่านการทำเหมืองแร่ดิบบุก สามารถสรุปได้ว่ามีปริมาณอนุภาคทราย 49 เปอร์เซ็นต์ อนุภาคทรายแป้ง 25 เปอร์เซ็นต์ อนุภาคดินเหนียว 26 เปอร์เซ็นต์ มีลักษณะเนื้อดินเป็นดินทรายร่วน ปฏิกริยาของดินมีค่า 5.39 สภาพของดินมีความเป็นกรดรุนแรง ค่าความสามารถเป็นตัวนำไฟฟ้า 3.04 มิลลิโหมต์ต่อเซนติเมตร ที่ 25 องศาเซลเซียส ค่าความหนาแน่นรวมของดิน 1.16 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ปริมาณอินทรีย์วัตถุ 2.58 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณไนโตรเจนในรูปของไนเตรท-ไนโตรเจน 0.03 ppm ในรูปไนเตรท-ไนโตรเจน 0.30 ppm ในรูปแอมโมเนีย-ไนโตรเจน 3.57 ppm และปริมาณอินทรีย์ไนโตรเจน 45.39 ppm ปริมาณฟอสฟอรัสในรูปอินทรีย์ฟอสฟอรัส (ฟอสเฟต) 4.86 ppm และปริมาณอินทรีย์ฟอสฟอรัส 3.90 ppm ปริมาณโบดิสเซียม 371.16 ppm ปริมาณโซเดียม 3,451.24 ppm ปริมาณแคลเซียม 274.52 ppm ปริมาณแมกนีเซียม 695.16 ppm ค่าความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก 6.86 meq/ดิน100กรัม

เมื่อทดสอบทางสถิติ โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของดินป่าชายเลนธรรมชาติกับดินป่าชายเลนที่ผ่านการทำเหมืองแร่ดิบบุก สรุปได้ว่าดินป่าชายเลนธรรมชาติมีปริมาณธาตุอาหารต่างๆที่ค่อนข้างสมบูรณ์มากกว่าดินป่าชายเลนที่ผ่านการทำเหมืองแร่ดิบบุกจึงมีความแตกต่างอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นปริมาณอนุภาคทรายและค่าความหนาแน่นรวมของดินป่าชายเลนที่ผ่านการท่าเหมืองแร่ดีบุก จะมีค่าที่มากกว่าดินป่าชายเลนธรรมชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และปริมาณอนุภาคทรายแบ่งทั้ง 2 พื้นที่ที่มีปริมาณที่ใกล้เคียงกันจึงไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

5.4 ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ไม้เด่นกับคุณสมบัติของดินในป่าชายเลนธรรมชาติ

5.4.1 พื้นที่ไม้โกงกางใบเล็ก

จากผลการศึกษาสมบัติของดินบริเวณพื้นที่ไม้โกงกางใบเล็ก สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของดินเป็นดินร่วนเหนียว โดยมีอนุภาคทราย 21 เปอร์เซ็นต์ อนุภาคทรายแป้ง 35 เปอร์เซ็นต์ และอนุภาคดินเหนียว 44 เปอร์เซ็นต์ ปฏิกริยาของดินมีค่า 6.36 สภาพของดินมีความเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความสามารถเป็นตัวนำไฟฟ้า 5.74 มิลลิโหมห์ต่อเซนติเมตร ที่ 25 องศาเซลเซียส ค่าความหนาแน่นรวมของดิน 0.96 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ปริมาณอินทรีย์วัตถุมีค่า 7.20 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณของไนโตรเจนในรูปของไนโตรเจน-ไนโตรเจน 0.08 ppm ในรูปของไนเตรท-ไนโตรเจน 1.10 ppm ในรูปของแอมโมเนียม-ไนโตรเจน 17.19 ppm และอินทรีย์ไนโตรเจน 119.80 ppm ปริมาณฟอสฟอรัสในรูปอนินทรีย์ฟอสฟอรัส (ฟอสเฟต) 7.42 ppm และอินทรีย์ฟอสฟอรัส 5.98 ppm ปริมาณโปตัสเซียม 627.57 ppm ปริมาณโซเดียม 8902.86 ppm ปริมาณแคลเซียม 1019.00 ppm ปริมาณแมกนีเซียม 3153.14 ppm ค่าความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก 17.07 meq/ดิน 100 กรัม

5.4.2 พื้นที่ไม้โกงกางใบใหญ่

จากผลการศึกษาสมบัติของดินบริเวณพื้นที่ไม้โกงกางใบใหญ่ สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของดินเป็นดินร่วนเหนียว โดยมีอนุภาคทราย 24 เปอร์เซ็นต์ อนุภาคทรายแป้ง 31 เปอร์เซ็นต์ และอนุภาคดินเหนียว 45 เปอร์เซ็นต์ ปฏิกริยาของดินมีค่า 6.63 สภาพดินมีความเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความสามารถเป็นตัวนำไฟฟ้า 5.47 มิลลิโหมห์ต่อเซนติเมตร ที่ 25 องศาเซลเซียส ค่าความหนาแน่นรวมของดิน 0.96 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ปริมาณอินทรีย์วัตถุ

มีค่า 7.07 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณของไนโตรเจนในรูปของไนไตรท์-ไนโตรเจน 0.10 ppm ในรูปของไนเตรท-ไนโตรเจน 1.12 ppm ในรูปของแอมโมเนีย-ไนโตรเจน 17.22 ppm และค่าอินทรีย์ไนโตรเจน 119.97 ppm ปริมาณฟอสฟอรัสในรูปอนินทรีย์ฟอสฟอรัส (ฟอสเฟต) 9.01 ppm และอินทรีย์ฟอสฟอรัส 7.51 ppm ปริมาณโปตัสเซียม 754.57 ppm ปริมาณโซเดียม 9157.14 ppm ปริมาณแคลเซียม 1046.71 ppm ปริมาณแมกนีเซียม 3199.86 ppm ค่าความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก 17.79 meq/ดิน 100 กรัม

5.4.3 พันธุ์ไม้แสม

จากผลการศึกษาสมบัติของดินบริเวณพันธุ์ไม้แสม สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของดินเป็นดินร่วนเหนียว โดยมีอนุภาคทราย 25 เปอร์เซ็นต์ อนุภาคทรายแป้ง 31 เปอร์เซ็นต์ และอนุภาคดินเหนียว 44 เปอร์เซ็นต์ ปฏิกริยาของดินมีค่า 6.73 สภาพดินมีความเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความสามารถเป็นตัวนำไฟฟ้า 5.74 มิลลิโหม์ต่อเซนติเมตร ที่ 25 องศาเซลเซียส ค่าความหนาแน่นรวมของดิน 0.94 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ปริมาณอินทรีย์วัตถุมีค่า 7.64 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณของไนโตรเจนในรูปของไนไตรท์-ไนโตรเจน 0.10 ppm ในรูปของไนเตรท-ไนโตรเจน 1.18 ppm ในรูปของแอมโมเนีย-ไนโตรเจน 19.94 ppm และค่าอินทรีย์ไนโตรเจน 120.94 ppm ปริมาณฟอสฟอรัสในรูปอนินทรีย์ฟอสฟอรัส (ฟอสเฟต) 10.26 ppm และอินทรีย์ฟอสฟอรัส 8.56 ppm ปริมาณโปตัสเซียม 734.29 ppm ปริมาณโซเดียม 8997.14 ppm ปริมาณแคลเซียม 1131.00 ppm ปริมาณแมกนีเซียม 3275.29 ppm ค่าความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก 18.47 meq/ดิน 100 กรัม

5.4.4 พันธุ์ไม้ลำพูลำแพน

จากผลการศึกษาสมบัติของดินบริเวณพันธุ์ไม้ลำพูลำแพน สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย โดยมีอนุภาคทราย 60 เปอร์เซ็นต์ อนุภาคทรายแป้ง 19 เปอร์เซ็นต์ และอนุภาคดินเหนียว 21 เปอร์เซ็นต์ ปฏิกริยาของดินมีค่า 6.46 สภาพดินมีความเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความสามารถเป็นตัวนำไฟฟ้า 6.70 มิลลิโหม์ต่อเซนติเมตร ที่ 25 องศาเซลเซียส ค่าความหนาแน่นรวมของดิน 1.04 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ปริมาณอินทรีย์

วัดกุ่มีค่า 6.76 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณของไนโตรเจนในรูปของไนโตรก-ไนโตรเจน 0.11 ppm ในรูปของไนเตรท-ไนโตรเจน 1.08 ppm ในรูปของแอมโมเนีย-ไนโตรเจน 16.99 ppm และค่าอินทรีย์ไนโตรเจน 117.92 ppm ปริมาณฟอสฟอรัสในรูปอนินทรีย์ฟอสฟอรัส (ฟอสเฟต) 8.32 ppm และอินทรีย์ฟอสฟอรัส 7.85 ppm ปริมาณโปตัสเซียม 1001.20 ppm ปริมาณโซเดียม 8830.00 ppm ปริมาณแคลเซียม 1080.40 ppm ปริมาณแมกนีเซียม 2605.00 ppm ค่าความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก 18.74 meq/กรัม 100 กรัม

5.4.5 พันธุ์ไม้ตะบูน

จากผลการศึกษาสมบัติของดินบริเวณพันธุ์ไม้ตะบูน สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของดินเป็นดินร่วนเหนียว โดยมีอนุภาคทราย 35 เปอร์เซ็นต์ อนุภาคทรายแป้ง 28 เปอร์เซ็นต์ และอนุภาคดินเหนียว 37 เปอร์เซ็นต์ ปฏิกริยาของดินมีค่าระหว่าง 6.51 สภาพดินมีความเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความสามารถเป็นตัวนำไฟฟ้า 5.20 มิลลิโหม์ต่อเซนติเมตร ที่ 25 องศาเซลเซียส ค่าความหนาแน่นรวมของดิน 1.03 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ปริมาณอินทรีย์วัตถุ มีค่า 5.31 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณของไนโตรเจนในรูปของไนโตรก-ไนโตรเจน 0.07 ppm ในรูปของไนเตรท-ไนโตรเจน 1.01 ppm ในรูปของแอมโมเนีย-ไนโตรเจน 16.11 ppm และค่าอินทรีย์ไนโตรเจน 135.43 ppm ปริมาณฟอสฟอรัสในรูปอนินทรีย์ฟอสฟอรัส (ฟอสเฟต) 6.43 ppm และอินทรีย์ฟอสฟอรัส 5.98 ppm ปริมาณโปตัสเซียม 574.00 ppm ปริมาณโซเดียม 8034.29 ppm ปริมาณแคลเซียม 676.00 ppm ปริมาณแมกนีเซียม 2031.14 ppm ค่าความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก 13.70 meq/ดิน 100 กรัม

5.4.6 พันธุ์ไม้โปรงแดง

จากผลการศึกษาสมบัติของดินบริเวณพันธุ์ไม้โปรงแดง สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของดินเป็นดินร่วนเหนียว โดยมีอนุภาคทราย 34 เปอร์เซ็นต์ อนุภาคทรายแป้ง 29 เปอร์เซ็นต์ และอนุภาคดินเหนียว 37 เปอร์เซ็นต์ ปฏิกริยาของดินมีค่า 6.56 สภาพดินมีความเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความสามารถเป็นตัวนำไฟฟ้า 6.99 มิลลิโหม์ต่อเซนติเมตร ที่ 25 องศาเซลเซียส ค่าความหนาแน่นรวมของดิน 0.97 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ปริมาณอินทรีย์วัตถุ

มีค่า 8.47 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณของไนโตรเจนในรูปของไนโตรก-ไนโตรเจน 0.11 ppm ในรูปของไนเตรท-ไนโตรเจน 1.18 ppm ในรูปของแอมโมเนีย-ไนโตรเจน 21.66 ppm และค่าอินทรีย์ไนโตรเจน 157.83 ppm ปริมาณฟอสฟอรัสในรูปอนินทรีย์ฟอสฟอรัส (ฟอสเฟต) 14.36 ppm และอินทรีย์ฟอสฟอรัส 5.23 ppm ปริมาณโปตัสเซียม 748.57 ppm ปริมาณโซเดียม 11788.57 ppm ปริมาณแคลเซียม 1174.14 ppm ปริมาณแมกนีเซียม 3144.43 ppm ค่าความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก 19.97 meq/ดิน 100 กรัม

5.4.7 พันธุ์ไม้ถั่ว

จากผลการศึกษาสมบัติของดินบริเวณพันธุ์ไม้ถั่ว สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของดินเป็นดินร่วนเหนียว โดยมีอนุภาคทราย 32 เปอร์เซ็นต์ อนุภาคทรายแป้ง 28 เปอร์เซ็นต์ และอนุภาคดินเหนียว 40 เปอร์เซ็นต์ ปฏิกริยาของดินมีค่า 6.66 สภาพดินมีความเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความสามารถเป็นตัวนำไฟฟ้า 5.59 มิลลิโหมต์ต่อเซนติเมตร ที่ 25 องศาเซลเซียส ค่าความหนาแน่นรวมของดิน 0.93 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ปริมาณอินทรีย์วัตถุมีค่า 6.81 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณของไนโตรเจนในรูปของไนโตรก-ไนโตรเจน 0.10 ppm ในรูปของไนเตรท-ไนโตรเจน 1.09 ppm ในรูปของแอมโมเนีย-ไนโตรเจน 18.70 ppm และค่าอินทรีย์ไนโตรเจน 129.10 ppm ปริมาณฟอสฟอรัสในรูปอนินทรีย์ฟอสฟอรัส (ฟอสเฟต) 8.48 ppm และอินทรีย์ฟอสฟอรัส 6.76 ppm ปริมาณโปตัสเซียม 746.86 ppm ปริมาณโซเดียม 8982.86 ppm ปริมาณแคลเซียม 1093.57 ppm ปริมาณแมกนีเซียม 3310.00 ppm ค่าความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก 19.80 meq/ดิน 100 กรัม

เมื่อทดสอบทางสถิติโดยการเปรียบเทียบระหว่างดินบริเวณพันธุ์ไม้เด่นของป่าชายเลนธรรมชาติทั้ง 7 พันธุ์ไม้ สามารถสรุปได้ว่า สมบัติทางกายภาพและเคมีของดินบริเวณพันธุ์ไม้เด่นต่างๆ มีค่าที่ใกล้เคียงกัน จึงไม่มีค่าความแตกต่างทางสถิติ ยกเว้นปริมาณอนุภาคทรายบริเวณกลุ่มพันธุ์ไม้ลำพูลำแพน มีปริมาณมากกว่าพันธุ์ไม้อื่นๆ จึงทำให้ปริมาณอนุภาคดินเหนียว มีปริมาณน้อยกว่าพันธุ์ไม้อื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะและประโยชน์ที่ได้รับ

1. จากผลการศึกษาลักษณะสมบัติทางกายภาพและเคมีของดินป่าชายเลนธรรมชาติ จะมีความอุดมสมบูรณ์มากกว่าป่าชายเลนที่ผ่านการทำเหมืองแร่ดีบุก โดยเฉพาะเหมืองแร่ในอำเภอตะกั่วป่า ส่วนเหมืองแร่ในอำเภอเมืองพังงานั้น สามารถที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในด้านการปลูกป่าชายเลนได้ เพราะผลการศึกษากลุ่มบริเวณพื้นที่ไม้เด่นของป่าชายเลนนั้น มีปริมาณธาตุอาหารที่ใกล้เคียงกับดินเหมืองแร่อำเภอเมือง ซึ่งสามารถจะปลูกพันธุ์ไม้ป่าชายเลนได้ เช่นพันธุ์ไม้โกงกางใบเล็ก โปรงแดง และไม้ถั่ว เพราะพื้นที่เหมืองแร่บริเวณนี้ได้รับอิทธิพลการชะล้างของน้ำทะเล จึงสามารถที่จะดำเนินการในการปลูกป่าชายเลนได้เลย

2. ควรที่จะมีการศึกษาเพิ่มเติมในด้านปัจจัยทางชีวภาพ (Biological factors) และทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อที่จะนำมาประกอบให้สามารถอธิบายได้อย่างสมบูรณ์มากขึ้น และข้อมูลเหล่านี้จะช่วยในการตัดสินใจที่จะใช้พื้นที่ในการปลูกป่าชายเลน

3. ควรรวบรวมข้อมูลทางด้านระบบนิเวศป่าชายเลน ที่มีการศึกษากันมาแล้ว เพื่อที่จะได้นำมาวิเคราะห์หาข้อสรุป ในการที่จะมากำหนดในแผนการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน ให้มีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด เช่น ข้อมูลด้านกายภาพและเคมีของดิน ข้อมูลทางด้านพันธุ์ไม้ที่ขึ้นอยู่ในป่าชายเลนธรรมชาติ และที่ขึ้นอยู่ในพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแร่ นำมาหาข้อสรุปว่าพันธุ์ไม้ป่าชายเลนชนิดใดที่เหมาะสมกับดินในพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแร่ในขณะนั้น หรือพันธุ์ไม้ชนิดใดที่สามารถทำให้การสภาพของดินเหมาะสมกับการปลูกพืชเศรษฐกิจ และอาจนำปัจจัยด้านที่เกี่ยวข้องในการที่จะเป็นการพัฒนาพื้นที่ให้มีการใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็ควรที่จะนำมาเป็นข้อมูลร่วมกัน ถ้าหากข้อสรุปเหล่านี้สามารถที่จะนำไปใช้ในด้านการศึกษาปฏิบัติได้จริงในพื้นที่จะเป็นการประหยัดเวลาและการลงทุนในด้านนี้ไปอย่างมาก และสามารถนำข้อสรุปที่ได้นี้ไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่ศึกษาในครั้งนี้ได้

4. ในระบบนิเวศวิทยาของป่าชายเลน เป็นระบบที่มีความซับซ้อนและเปราะบาง เมื่อมีกิจกรรมที่มากกระทบกับระบบนิเวศ จะทำให้ความสมดุลของระบบเสียไป ในพื้นที่เหมืองแร่ซึ่งมีกองดินที่ไม่ได้ปรับระดับของพื้นที่ ทำให้มีส่วนใหญ่ขาดการไหลชะล้างของน้ำทะเล จึงไม่สามารถที่จะให้มีการฟื้นตัวกลับเป็นป่าชายเลนได้อีก หรือถ้าจะให้มันเป็นป่าชายเลนต้องให้

ระยะเวลาในการฟื้นตัวนานมาก หรือถ้าหากมีความจำเป็นต้องการให้ฟื้นตัวเร็วจะต้องมีการลงทุนที่ค่อนข้างสูง และผลที่ได้อาจจะไม่คุ้มค่ากับที่ลงทุน ดังนั้นควรที่จะมีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์และเหมาะสมกับสภาพของดิน โดยการปลูกพืชที่มีความทนต่อสภาพความแห้งแล้งของดิน เช่น กระจับปี่ และพันธุ์พืชอีกมากที่มีการทดลองปลูกในพื้นที่เหมืองแร่ร้างที่เนื้อดินมีปริมาณอนุภาคทรายเป็นองค์ประกอบเป็นส่วนใหญ่ เพื่อที่จะเป็นการเพิ่มอินทรีย์สารให้กับดิน และลดการสูญเสียธาตุอาหารในดินไปกับธรรมชาติ ดังตัวอย่างเช่น ในพื้นที่เหมืองแร่อำเภอดงขี้เหล็กมีอายุประมาณ 30 ปี (เหมืองแร่บ้านควนถ้ำและเหมืองแร่บ้านท่าจูด) ลักษณะเนื้อดินเป็นดินทรายร่วน มีทั้งดินทรายที่มีขนาดใหญ่และขนาดเล็ก แต่ในพื้นที่มีพันธุ์ไม้เล็ก และไม้ใหญ่ของป่าบกขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น เพราะมีกองดินขัดขวางการขึ้นลงของน้ำทะเล จึงไม่มีพันธุ์ไม้ของป่าชายเลนขึ้นอยู่ ดังนั้นอีกไม่นานในพื้นที่นี้ก็จะสามารถปลูกพืชเศรษฐกิจที่ไม่ต้องธาตุอาหารมากนักได้ เพราะสภาพดินจะมีการฟื้นตัว มีปริมาณอินทรีย์สารต่างๆ มากขึ้น ดินมีการซึมซับน้ำไม่ทำให้ไหลลงสู่ในดินเร็วเกินไป ลักษณะเนื้อดินจะมีปริมาณดินเหนียวมากขึ้นจึงสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านการปลูกป่าได้มากขึ้น

5. ในการขอสัมปทานทำเหมืองแร่ในป่าชายเลน ควรที่จะมีกำหนดให้มีการทิ้งมูลดินอย่างมีระบบ หลังจากหมดสัมปทานควรที่จะมีการฟื้นฟูสภาพพื้นที่โดยให้มีการเคลื่อนดิน เพื่อจะให้มีการขึ้นลงของน้ำทะเลเกิดขึ้น น้ำซึ่งเป็นพาหนะที่สำคัญในการนำเอาตะกอนดินซึ่งมีสารอินทรีย์มาทับถม ทดแทนส่วนที่หายไป ทำให้คืนสู่สมดุลของระบบนิเวศป่าชายเลนได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นควรวางข้อกำหนดนี้ไว้ในแผนงานของการมาขอทำสัมปทาน หรือการมาต่ออายุสัมปทาน เพื่อที่จะได้แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาแล้ว หรือป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้

6 ควรที่จะสร้างความตระหนักในความสำคัญของพื้นที่ป่าชายเลน โดยการสร้างจิตสำนึกยังกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มชาวบ้านที่ใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน ต้องเพิ่มพูนความรู้ให้เข้าใจหลักการในการอนุรักษ์ทรัพยากร ซึ่งทรัพยากรนี้ได้นำรายได้เข้ามาตลอดเวลาดังนั้นแม้ว่าจะไม่มากมาย แต่ก็มิให้ได้ประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ และถ้ามีการดูแลที่ดี ก็จะยิ่งเป็นการเพิ่มผลผลิตได้อีก ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการของชาวบ้านได้เป็นอย่างดีตลอดไป และอีกกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญมากอีกกลุ่ม คือ โรงเรียนและสถานศึกษาต่างๆ ซึ่งสมควรที่พรรคให้เกิดตระหนักในความสำคัญของพื้นที่ป่าชายเลน และพื้นที่ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเล โดยการสร้างพื้นฐาน

ความรู้ที่สามารถขยายขอบเขตออกไปได้อย่างไม่จำกัด ในอนาคตนักเรียนเหล่านี้จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ทรัพยากรสืบต่อไป และนอกจากนี้ควรที่จะขอความร่วมมือจากสื่อมวลชน ในการเผยแพร่ข้อมูลในด้านการสร้างความคิดในด้านการอนุรักษ์ และที่สำคัญที่สุดก็คือ การร่วมมือกันของทุกๆ ฝ่าย ที่จะต้องช่วยกันฟื้นฟูสภาพที่เสียไปของระบบนิเวศป่าชายเลน ให้กลับมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ได้